

Haïti 2018

VOEG HIER JE TEKST IN

Missie Haïti 2018' Ondanks tegenslagen, weer meer bereikt dan we durfden dromen'

Sinds 2016 gaat ieder jaar een team van optometristen van Zienderogen en oogartsen van Stichting Leer Anderen Helpen (SLAH) naar Haïti om daar oogzorg te leveren.

Helemaal in het noorden van Haïti, in Passe Catabois staat een ziekenhuis gebouwd en gerund door twee Nederlanders: Rob, de manager en Annemarie, de tropenarts. We mogen tijdens de missie gebruik maken van de operatiekamer van dit ziekenhuis. Op het terrein staat ook een "lege" zee container die wij tijdelijk ombouwen tot een poli oogheekunde.

Dit jaar bestond het team uit negen vrijwillige professionals: de optometristen Willemijn Stam, Gerben Sinke en Inge Levels en de oogartsen Jos Rademakers, Cathrien Eggink, Mauk Tilanus, Hans Lemij en Ramon van Huet en Voor het eerst was er dit jaar een coassistent bij: Suzanne le Coultre deed haar oogheekundige stage bij ons in Haïti.

Lourens Noppe, die als tropenarts in Passe Catabois werkt, heeft zich in twee jaar helemaal ingewerkt in de oogheekunde en doet elke week een oogheekundig spreekuur. Hij was dus eigenlijk het 10e lid van het oog team

Steeds een stapje professioneler

Omdat het een jaarlijks terugkerende missie is, (voor een reis verslag zie verslag 2017) proberen we de missie ieder jaar verder te professionaliseren. De omstandigheden waarin we dit jaar werkten waren hetzelfde als vorig jaar maar het team was groter en de apparatuur uitgebreider. Dit jaar lag de focus op vier punten:

- Meer en betere optometrische onderzoeken
- Betere behandelingen voor glaucoom
- Meer en betere cataract (staar) operaties.
- Het opstarten van een samenwerkingsverband met de bestaande optometrie en oogheekunde in Haïti zelf.

Meer en betere optometrische onderzoeken

We hebben in totaal 829 mensen kunnen screenen, dat zijn er 100 meer dan vorig jaar. We hadden geregeld dat de mensen vooraf, buiten in de wachtruimte, al uitleg kregen over hoe de visuskaart met de Landolt C-ringen werkt. Die uitleg deed Anna, de dokter van het ziekenhuis. Ze legde de patiënten uit dat ze de opening van de C moesten aanwijzen. Ze vroeg dan: waar is het gat? Koté trou? Ze zei er dan meteen achteraan: dus niet in het midden! Hier moesten de mensen erg om lachen en dat zorgde voor veel hilariteit in de wachtkamer.

Daarbij legde ze ook uit dat erg slechtziende mensen waarschijnlijk alleen een gat in het midden zien.

Op onze oogpoli) werd de anamnese afgenomen door Rob, de manager van het ziekenhuis. We hebben dit jaar een lijst opgesteld met wat hij moet vragen aan de mensen. Dit omdat Rob zelf geen medische kennis of achtergrond heeft. Ook dit , het afnemen van de anamnese, verliep beter dan afgelopen jaren

Hierna bepaalde Suus, de co-assistent, met de auto-refractometer de oogsterkte, de oogdruk met de gesponsorde Icare tonometer door Coopervision en de pupilreacties.

De optometristen Willemijn, Gerben en Inge zaten met drieën naast elkaar en bepaalden de visus, de refractieafwijking veraf en nabij, eventuele covertest (oogsamenwerking), deden fundoscopie (het netvlies bekijken) en onderzoek met de handspleetlamp (een microscoop waarmee je het voorste deel van het oog kan bekijken).

Als dat nodig was, kregen de mensen een bril voorgeschreven. Was er meer onderzoek nodig b.v. bij glaucoom of cataract, dan kregen de patiënten pupilverwijdende druppels en werden zij ook gezien door de oogarts voor verdere diagnose en behandeling.

In totaal hebben we 411 brillen voorgeschreven (van de in totaal dus 829 patiënten). De meeste brillen (287) waren voor dichtbij zoals voor lezen, naaien, koken. Deze brillen hadden we allemaal mee naar Haïti meegenomen. Veel brillen waren kant en klaar.

Van de wat oudere generatie is 50% analfabeet. Daarom noemden we het geen leesbril maar een 'naai bril' voor sommige mensen.

66 patiënten waren myoop (bijziend) 22 hypermetroop (verziend) en 11 astigmatisch (met cilinder). Na afloop van de missie hebben we in Nederland 25 brillen op maat laten maken. Dit was voor mensen die bijvoorbeeld een hoge cilinderafwijking hadden of ogen met verschillende sterkte. Die konden we niet helpen met de 'simpele' plus- en min brillen die we bij ons hadden met gelijke sterkte voor beide ogen.

We hebben ook een aantal mensen met b.v.droge ogen of pterygium (een vliesje dat over het oog groeit, veroorzaakt door weer en wind) een zonnebril gegeven voor buiten op de motor of op de ezel.

Betere behandelingen voor glaucoom

Met deze missie ging een specialist in glaucoom mee: prof. dr. Hans Lemij. Vooraf hebben we veel overleg gehad over welke medicatie en behandelingen het beste zouden kunnen zijn in een land als Haïti voor glaucoom.

Bij eerdere missies liepen we tegen lastige dilemma's aan. We hadden b.v. medicatie bij ons die de oogdruk verlaagt, maar daar hadden we niet genoeg van. We moesten dus steeds afwegen wie deze medicatie wel kreeg en wie niet. Ook snapten de mensen niet goed dat ze hun hele leven hun ogen moeten gaan druppelen. Als het flesje op was stopten de meesten met druppelen, niet wetende dat hun zicht langzamerhand steeds meer terug zou lopen, tot aan blindheid toe.

Hans Lemij heeft Laser Vision bereid gevonden aan ons project een SLT/Yag laser te schenken! Met deze laser kon hij direct glaucoom behandelen zonder dat de mensen moeten gaan druppelen. Ook heeft hij Lourens, de tropenarts,

geleerd hoe hij dit apparaat kan gebruiken en wanneer. Op de eerste dag hebben

we direct al 8 patiënten met zwaar glaucoom kunnen laseren. Helaas ontstond er een mankement aan het apparaat, mogelijk door onregelmatige elektriciteit. Inmiddels is het apparaat in Nederland gerepareerd en staat hij weer in de container om terug naar Haïti te gaan.

Hans Lemij had ook vier zogenoemde 'Baerveldt protheses' uit het Oogziekenhuis in Rotterdam meegenomen en ook geïmplanteerd. Deze protheses zorgen ervoor dat het oogkamervocht door een soort ventieltje onder het slijmvlies van het oog loopt waardoor de oogdruk omlaag gaat.

Al met al een hele mooie stap voorwaarts in de wereld van glaucoom!

In totaal hebben we deze missie 829 patiënten gescreend, 119 daarvan hadden glaucoom. Het was schrijnend om te zien dat dit percentage (17%) bijna net zo hoog was als het aantal patiënten met staar (20%).

Des te belangrijker om door te gaan met deze missie.

Meer en betere cataractoperaties

Om cataractoperaties te kunnen doen hadden we een phaco-emulsificatie machine meegenomen. Daarmee kun je de lens opzuigen en verpulveren, een moderne operatietechniek. Bij eerdere missies gebruikten de oogartsen een extracapsulaire lensextractie, een oudere, maar in ontwikkelingslanden nog veel gebruikte techniek. Met de Phaco machine zouden we de cataractoperaties sneller kunnen doen en met een minder grote wond in het oog.

Helaas bleek dit apparaat onvoldoende krachtig voor de zeer moeilijk te opereren staar van deze mensen. Daarom ondergingen de meeste staar patiënten toch de extracapsulaire techniek.

In totaal waren er 143 patiënten met cataract, 55 daarvan werden geopereerd

Hopelijk lukt het volgend jaar wel om de phaco goed te kunnen gebruiken zodat we meer operaties uit kunnen voeren.

Samenwerking met oogzorg in Haïti zelf

Het zou natuurlijk mooi zijn als we het werk dat wij doen uiteindelijk kunnen overdragen aan de mensen in Haïti zelf. Dit klinkt misschien als een utopie, maar wie niet waagt, wie niet wint. En je komt verder met een toekomstdoel voor ogen.

Net zoals Optometrie zich in Nederland nog altijd verder verandert, ontwikkelt Haïti zich ook op het gebied van de oogzorg. Al moet je dat vooral over een periode van 10 jaar of langer bekijken. Wellicht kunnen we daar met onze missies ook een steentje aan bijdragen.

Met eigen ogen hebben we kunnen zien in het dorp waar we waren, dat de schoolvoorzieningen duidelijk beter zijn geworden. Dat geeft hoop.

Via Luigi Bilotto van de Brian Holden Vision Group hoorden we van de plannen om in Haïti, in de hoofdstad Port au Prince, de eerste optometrie school op te zetten. Als er straks Haïtiaanse optometristen zijn dan kunnen er veel meer mensen geholpen worden dan de 800 mensen die wij kunnen screenen in de korte periode dat we er zijn.

Sinds 2015 probeerden we al via Luigi Bilotto contact te krijgen met de initiatiefnemers voor deze school: Prof. Dr. Cadet, de decaan van de faculteit oogheelkunde van de universiteit in de hoofdstad Port au Prince in samenwerking met de Brian Holden Vision Group.

Het opzetten van zo'n school vergt in zo'n land als Haïti veel doorzettingsvermogen en diplomatiek vaardigheid. Vooral Luigi is de drijvende kracht van deze opleiding.

In sept 2017 zagen we via internet dat men studenten zocht voor de Optometrie opleiding. Uiteindelijk is het gelukt om afgelopen voorjaar de opleiding te starten met 17 studenten. In april, juist de tijd dat wij in Haïti waren, was de officiële opening van de optometrie school.

Ook weer via Luigi werden wij voor deze happening uitgenodigd, waarbij alle studenten en oogartsen aanwezig waren die wij ook graag wilde ontmoeten en spreken. Daarom zijn Jos en Willemijn naar deze opening gegaan, ook al moesten we daarvoor ons werk in Passe Catabois een paar dagen verlaten. Het was de moeite van de zware en best spannende tocht (met motor en bus in totaal 10 uur) waard, het bleek een vruchtbare ontmoeting.

Prof. dr. Cadet ziet ook toekomst in een goede samenwerking tussen ons oog team uit Nederland en opleiding voor oogheelkunde en optometrie in Haïti. Hoe we dat precies gaan invullen, gaan we verder uitwerken. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat wij bijvoorbeeld twee weken les gaan geven op deze school, hoewel de Franse taal daarbij wel een obstakel is. Zelf zouden we graag zien dat er ieder jaar studenten mee gaan met onze missie, als stage in het veld. Zo kunnen zij zien wat er in hun land, buiten de hoofdstad, speelt qua oogproblemen. Wij kunnen zo onze kennis met hen delen.

Hoop en energie voor toekomst

Tijdens onze missie slaagde niet alles . Maar een aantal dingen zijn weer beter gegaan en we hebben alweer volop plannen hoe we het volgend jaar nog beter kunnen doen.

We hebben weer meer mensen met refractieafwijkingen kunnen helpen. In de behandeling van glaucoom hebben we grote stappen vooruit gemaakt. We kunnen, dat kost nog veel tijd en overleg, door de school voor optometrie een plaats krijgen in de opleiding van mensen, die in oogzorg gaan werken. We hebben meer bereikt dan we van te voren hadden durven dromen. Dit geeft veel hoop en energie naar de toekomst toe!